

ව්‍යාපාර සඳහා ප්‍රතිශත

දෙවිනිත් සුධීර

පිරිවැය මත අධිකය (Mark up on Cost)

අර්ථ දැක්වීම

පිරිවැය මත අධිකය යනු විකුණුම් පිරිවැයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගණනය කරනු ලබන ලාභයයි. ලාභය පිරිවැයට එකතු කර විකුණුම් මිල ලබා ගනී.

මෙය පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

$$\text{අධිකය \%} = \frac{\text{ලාභය}}{\text{පිරිවැය}} \times 100$$

පිරිවැය මත අධිකය (25%) නම්, විකුණුම් පිරිවැය

එකතු කලා ලාභය 100

එකතු කල ලාභය 25

විකුණුම් මිල 125

1. එක්තරා භාණ්ඩයක් විකුණනු ලබන්නේ (20%) ක මිල අධිකයක් (Market up) සහිතව නම් රු. 2,500 කට ගත් භාණ්ඩයක,

i. විකුණුම් මිල

ii. ලාභය, සොයන්න.

2. එක්තරා භාණ්ඩයක් රු. 12,500 කට මිලට ගෙන රු. 17,500 කට විකුණනු ලබයි. මිල අධිකයේ අනුපාතිකය ගණනය කරන්න.

3. එක්තරා භාණ්ඩයක් රු. 20,000 කට විකුණනු ලබන්නේ 12% ක මිල අධිකයක් සහිතව නම් භාණ්ඩයේ පිරිවැය ගණනය කරන්න.

4. එක්තරා භාණ්ඩයක් රු. 15,000 කට විකුණනු ලබන්නේ 10% ක ලාභ ආන්තිකයක් (Profit Margin) සහිතව නම්,

i. භාණ්ඩය ගත් මිල

ii. ලාභය, ගණනය කරන්න.

ලාභ අන්තිකය (Profit Margin)

අර්ථ දැක්වීම

- ලාභ අන්තිකය යනු විකුණුම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගණනය කරනු ලබන ලාභයයි.
- විකුණුම් මිලෙන් ලාභය අඩු කිරීමෙන් විකුණුම් පිරිවැය ලබා ගනී.
- මෙය පහත පරිදි දැක්විය හැකියි

$$\text{ආන්තිකය} = \frac{\text{ලාභය}}{\text{විකුණුම් මිල}} \times 100$$

ලාභ අන්තිකය (25%) නම්,

එකතු කල ලාභය 100

අඩු කල ලාභය 25

විකුණුම් මිල 75

1. එක්තරා භාණ්ඩයක් රු. 15,000 කට විකුණනු ලබන්නේ 10% ක ලාභ ආන්තිකයක් (Profit Margin) සහිතව නම්,
 - i. භාණ්ඩය ගත් මිල
 - ii. ලාභය, ගණනය කරන්න.

2. එක්තරා භාණ්ඩයක පිරිවැය රු. 4,500 කි. ලාභාන්තිකය 20% ක් නම් භාණ්ඩයේ විකුණුම් මිල සොයන්න.

3. එක්තරා භාණ්ඩයක පිරිවැය රු.12,000 ක් වන අතර විකුණුම් මිල රු. 15,000 කි. ලාභ ආන්තිකය ගණනය කරන්න.

4. එක්තරා භාණ්ඩයක් 15% ක ලාභාන්තිකයක් සහිතව විකිණීමෙන් රු. 7,500 ක ලාභයක් උපයා ගනී.

i. භාණ්ඩයේ පිරිවැය

ii. භාණ්ඩයේ විකුණුම් මිල සොයන්න.

විකුණුම් බද්ද (Sales Tax)

අර්ථ දැක්වීම

- විකුණුම් බද්ද (Sales Tax) භාණ්ඩවල විකුණුම් මිලෙහි ප්‍රතිශතයක් එකතු කරයි. මෙය විකුණන්නා විසින් එකතු කර බලධාරීන්ට ගෙවනු ලැබේ.

විකුණුම් බද්ද 15% නම්,

විකුණුම් මිල 100

එකතු කල බද්ද 15

පාරිභෝගිකයා ගෙවිය යුතු මිල 115

වට්ටම් (Discount)

අර්ථ දැක්වීම

- වට්ටම් යනු විකුණුම් මිලෙහි ප්‍රතිශත අඩු කිරීමකි. මෙය සාමාන්‍යයෙන් පාරිභෝගිකයාට භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීමට හෝ භාණ්ඩ වැඩි ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට කරන දිරි ගැන්වීමකි.

වට්ටම 25% නම්,

විකුණුම් මිල 100

අඩු කල වට්ටම 25

විකුණුම් මිල 75

1. රු. 18,000 කට අලෙවිකරණ භාණ්ඩයක් සඳහා 12% විකුණුම් බද්දක් අය කරයි. විකුණුම් බද්ද ගණනය කරන්න.

2. එක්තරා උපකරණයක් මිලදී ගැනීමේදී විකුණුම් බද්ද වශයෙන් 10% ක් අය කරයි. උපකරණය පාරිභෝගිකයා ගත් මිල රු. 24,000 ක් නම් උපකරණයේ විකුණුම් මිල කීයද?

3. රෙදි පිළි අලෙවිසැලක්, මිලදී ගන්නා නෑම භාණ්ඩයක් 15% වට්ටමක් දෙනු ලබයි. භාණ්ඩයේ ලකුණු කල මිල රු. 4,500 ක් නම් භාණ්ඩයේ විකුණුම් මිල කොපමණද?

4. භාණ්ඩයක් සඳහා 12% ක වට්ටමක් දුන් පසු එහි මිල රු. 480 ක් අඩු වී ඇත. භාණ්ඩයේ ලකුණු කල මිල සොයන්න.

5. භාණ්ඩයක් විකිණීමේදී 20% ලාභ ආන්තිකයේ නඩා ගනී. භාණ්ඩය විකිණීමේදී 12% වට්ටමක් දෙනු ලබන අතර විකුණුම් බද්ද 5% කි. භාණ්ඩයේ ගැණුම් පිරිවැය රු. 10,000 ක් නම් භාණ්ඩ වෙනුවෙන් පාරිභෝගිකයා ගෙවිය යුතු මිල කුමක්ද?

6. පුද්ගලයෙකු උපයන මුදල් පළමු රු. 100,000 සඳහා 5% හා බද්දක් ද ඊළඟ 100,000 සඳහා 8% ක බද්දක් ද අය කරයි. රු. 165,000 ක් උපයන පුද්ගලයෙකු විසින් හෙවනු ලබන බද්ද සොයන්න.

7. සමාගමක පුරෝකථන ලාභය පහත පරිදි ගණනය කර ඇත රු.

විකුණුම් (1,000 × රු. 200)	200,000
විවලස පිරිවැය (1,000 × රු. 50)	50,000
ස්ථාවර පිරිවැය	<u>80,000</u>
	<u>70,000</u>

සමාගම විසින් විකුණුම් මිල 12% කින් අඩු කර විකුණුම් 20% කින් වැඩි කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ස්ථාවර පිරිවැය 15% කින් ඉහළ යයි.

- i. නව ලාභය සොයන්න.
- ii. ලාභයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස සොයන්න.

8. XY සමාගම තම පිරිවැයට 20% ක ලාභයක් ඇතිව භාණ්ඩයක් අලෙවි කරයි. එහිදී 15% VAT බද්දක් පාරිභෝගිකයා ගෙවිය යුතුය.

අ. රු. 10,000 ට සමාගම මිලදී ගත් උදුනක් පාරිභෝගිකයා ගත් මිල කීයද?

ආ. පාරිභෝගිකයා රු. 34,500 මිලදී ගත් රූපවාහිනී යන්ත්‍රය සමාගම ගත් මිල කීයද?

9. කුඩා ළමුන්ගේ ක්‍රීඩා භාණ්ඩ ආනයනය කරන ආයතනයක් රු. 480,000 ගෙවා ඒකක 12,000 ක් කලේය. නැව් ගාස්තු හා රක්ෂණ වියදම් වශයෙන් රු. 60,000 ක් වියදම් වූ අතර තීරු ගාස්තු වශයෙන් පළමු ඒකක 8,000 ට එම වටිනාකමින් 5% ගෙවිය යුතු අතර ඉතිරිය සඳහා ඒකකයකට රු. 4 ක් ගෙවිය යුතුය. ප්‍රවාහනය, ගබඩා, හා අනෙකුත් වියදම් වශයෙන් ඒකකයකට රු. 6 වැය වීමෙන් ඒකකයක පිරිවැය කීයද?

10. ABC ත්‍රිකෝණයේ අතර 3:5:4 අනුපාතයට රු. 54,000 ක් බෙදන්න.

11. A:B අතර 3:2 A:C අතර 2:3 අනුපාතයට බෙදා නව B ට රු. 11,000 ලැබේ. මුළු මුදල හා එක් එක් අයට ලැබූ මුදල් සොයන්න.

12. A : B දෙදෙනා 120,000.00 හා 90,000.00 යොදවා ලක්දිව ව්‍යාපාරය ආරම්භ කළේය. ඉන් මාස 07 කට පසු රු. 90,000.00 යොදවා C ව්‍යාපාරයට එක් වූ අතර A ඉවත් විය. ලක්දිව ව්‍යාපාරයේ වාර්ෂික ලාභය රු. 229,100 තිදෙනා අතර බෙදුණි.